

О.Л. Кірдан

О.П. Кірдан

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань*

УКРАЇНОЦЕНТРОВАНЕ ВИХОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ми як представники академічної наукової спільноти, маємо дуже чітко усвідомлювати, що майбутнє української нації залежить від змісту цінностей, що закладаються у світоглядні та професійні орієнтації здобувачів освітніх послуг та від того, якою мірою патріотизм та духовність стане основою їхнього життя.

Питання організації виховного середовища сучасного університету загалом та національно-патріотичного виховання, зокрема, є першорядними для закладу вищої педагогічної освіти, адже наші студенти – це майбутні вчителі, вихователі яким, за словами Костянтина Ушинського, «ми ввіряємо моральність і розум дітей наших, ввіряємо їхню душу, а разом з тим і майбутнє нашої Вітчизни».

Процес формування комплексної системи національно-патріотичного виховання отримав потужний імпульс 16 червня 2015 р., коли наказом № 641 Міністерства освіти і науки України затверджено Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Указом Президента України №580/2015 13 жовтня 2015 р. затверджено Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 рр. У рамках єдиної державної політики напрацьовано чинну нормативно-правову базу, чітко визначено мету та завдання, організаційно-педагогічні умови та окреслено механізми реалізації виховної роботи у закладах освіти.

Детальніше зупинимось на практичних аспектах україноцентованого виховного середовища Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукова й організаційна структура його забезпечення виховання включає науково-методичні центри (формування національно-мовної особистості в умовах неперервної освіти (керівник – професор Мамчур Л.І.), дослідження вишивки Східного Поділля (керівник – доцент Мамчур Н.С.), центр з вивчення художніх ремесел в школі (керівник доцент Дубова Н.В.); науково-дослідні лабораторії (етнологія Черкаського краю (координатор – Інститут народознавства НАН України, керівник – професор Сивачук Н.П.), археологія Уманщини (керівник – проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва Сокирська В.В.), історичне краєзнавство Уманщини (керівник – професор Кузнець Т.В.), педагогічне краєзнавство Черкащини (керівник – професор Коляда Н.М.); наукові школи: проблеми українознавства в освітньому просторі України (керівник – професор Сивачук Н.П.) та ін.

В арсеналі діяльності з україноцентрованого виховання підростаючого покоління є багато засобів і методів впливу, серед яких в Уманському педуніверситеті використовуються традиційні та інноваційні форми, а саме: конкурс есе, робота студентських об'єднань за мистецькими вподобаннями: пісенна творчість, народні колективи, народний театр, гончарне мистецтво, українська вишивка, майстер-класи з писанкарства, різьблення, виготовлення ляльки-мотанки та ін.).

В основу системи україноцентрованого виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. У цьому аспекті університетом надається важлива роль відновленню історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України. З цією метою проведено ряд акцій зокрема, на формування національної свідомості, патріотичних почуттів, на відновлення історичної справедливості щодо минулого українського народу позитивно впливали заходи, що проводилися до Дня соборності України, до чергової річниці подій під Крутами, заходи, приурочені Дні пам'яті Голодомору в Україні та ін.

Особливого надано ознайомленню з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ–ХХІ століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності, зустрічі з воїнами АТО та ін.

Упродовж трьох останніх років проведено численні акції з метою утвердження в свідомості і почуттях особистості студента патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України. В університеті було проведено ряд заходів, присвячених висвітленню життєвого шляху та діяльності видатних державних та громадських діячів України. Розпочав роботу кінолекторій, покликаний поповнювати знання студентів з історії, розвивати загальну культуру, прищеплювати молоді естетичні смаки і вподобання, а також формувати навички історичної критики. Студенти отримали можливість ознайомитись із світовими шедеврами історичного кіно. Серед інноваційних форм роботи слід відзначити діяльність Національно-патріотичного табору для студентської молоді університету «Дія». Відбулися численні зустрічі студентів і викладачів із учасниками АТО. Студенти організували збір речей, продуктів харчування, кошти і передавали бійцям на Схід через волонтерів. У 2015–2016 навч. р. університеті стартувала широкомасштабна благодійна акція «Мистецтво заради миру!». Вона включала низку мистецьких заходів: «Мистецький фронт», «Танцювальний марафон» та ін. Всі кошти, зібрані від концертів, були направлені на потреби людей, що боронять Україну й тих, хто постраждав, захищаючи нас.

Водночас потребує удосконалення методична підготовка кураторів академічних груп з питань сучасних виховних систем, технологій і методик створення україноцентованого виховного середовища університету. Доцільно також увести до навчальних програм дисциплін гуманітарного циклу, тематики рефератів, індивідуальних науково-дослідних завдань, курсових, випускних кваліфікаційних робіт завдання, спрямовані на формування громадянської та патріотичної свідомості студентів.